

ОГЛЯД НОВИХ ВИДАНЬ

І. Підроблений «Кобзар»

Тарас Шевченко: Кобзар. Київ, 1960 рік, 538 сторінок. Друковано 50 000 примірників.

Це ювілейне нове видання. Багато гарних кольорових малюнків.

Вступна стаття Максима Рильського. І в цій статті Рильський силкується довести те, чого не було: 1. Щодо Т. Шевченко кохав усіх росіян, і 2. Щодо Т. Шевченко був атеїст. Чисто комуністична політика!

І. На кінці «Кобзаря», на ст. 509-524 дано «Примітки», – вони убогі, застарілі і не все правильні. Ці Примітки от уже десятки літ передруковуються ті самі, без жодних змін переходять з видання в видання. У цих Примітках навіть не подано сторінок «Кобзаря», до яких вони стосуються, а це не дає змоги легко користатися ними.

Примітки часто неправильні. Напр., на ст. 523 дано пояснення: «Романський золотий плебей. Романський – римський. Тут також ідеться про Єрусалим, що для Римської імперії був плебеєм, з якого, проте, збирали у вигляді податків багато золота».

Це пояснення до «Марії», ст. 477. Там читаємо:

*«Єрусалим
Розкинувся гордо перед Ним.
Сіяє в золотім віссоні
Ізраїльський Архисрей,
Романський золотий плебей!»*

Отже, «Романський золотий плебей» це не Єрусалим, а Архисрей чи юдейський Первосвященик, що тоді його настановляли римляни за золото, – хто більше заплатить!

А Єрусалим плебеєм рішуче не був, повстання проти окупантів римлян в Єрусалимі ніколи не спинялися.

2. Текст цього «Кобзаря» взятий з повного академічного видання 1951-1953 років. А все таки це видання 1960 р. не повне, – на ст. 461, перед «Марією» мав би йти вірш про Богдана Хмельницького, – його викинено, не подано. Цього вірша тепер не дають, хоч ще недавно подавали; наприклад, у київському виданні 1941-го року він є, уміщений на ст. 252. Тепер же політичний стан України сильно погіршився, і цього вірша викинено навіть із великого видання 1960-го року.

У цьому вірші Т. Шевченко рішуче осудив Переяславського Договора 8 січня 1654-го, а тим самим осудив всю Богданову політику супроти Москви. Подаю тут опущеного вірша:

*Якби то ти, Богдане п'яний,
Тепер на Переяслав глянув,
Та на замчище подививсь, –
Утисвся б, здорово утисвся!...
І... препрославлений козацький
Розумний батьку!... і в смердячій
Жидівській хаті б похмелився,
Або б в калюжі утопивсь,*

*В багні свинячім...
Аміль тобі, великий муже, –
Великий, славний, та не дуже!...
Якби ти на світ не родивсь,
Або в колісці ще утись,
То не кунав би я в калюжі
Тебе, преславногo... Аміль!
1859. 18. VIII. Переяслав.*

3. Комунисти в Києві, де тільки можуть, там виправляють вірші Шевченка так, щоб конче зробити його атеїстом. От свіжий приклад. У новому виданні 1960-го року читаємо на ст. 211-ій:

*Не завидуй же нікому,
Дивись кругом себе:
Нема раю на всій землі,
Та нема й на небі!*

А в виданні В. Доманицького 1910 року на ст. 180 читаємо те саме так:

*Не завидуй же нікому,
Дивись кругом себе:
Нема раю на всім світі,
Хіба що на Небі!*

В. Доманицький видавав на основі оригіналів.

Отже, нове видання «Кобзаря» 1960 року таки підроблене по-комуністичному: опущено ідеологічного протиросійського вірша «Якби то ти, Богдане п'яний», багато-багато подано так, щоб Шевченко виглядав атеїстом, яким він ніколи не був. Це видання 1960 р. ненаукове і своїм не все належним текстом, і своїми примітками, і своєю вступною статтею.

І.О.

(Віра й Культура. – 1961. – Ч.8 (92), червень 23-24)